

Pozdní moderna / globalizace

Beck, U. *Co je to globalizace? Omyly a odpovědi*. Brno: CDK, 2007.

Beck, U. *Riziková společnost. Na cestě k jiné moderně*. Praha: Slon, 2004.

Giddens, A. *Unikající svět: jak globalizace mění náš život*. Praha: Slon, 2000.

Keller, J. *Dějiny klasické sociologie*. Praha: Slon, 2004.

Druhá krize modernity – pozdní moderna

KRIZE = prohloubení starých trendů

- urychlená individualizace (Beck „vynucená“) – ekonomika: flexibilita, dynamičnost
 - rozrůstání moci byrokracie
 - krize sociálního státu (jako další fáze reakce na 1. krizi)
- ➔ výrazné uvolnění sociálních identit (pomalý zánik / zastarání národní identity, zánik třídní identity)

ŘEŠENÍ : Nástup společnosti sítí, nejdříve v ekonomii – menší spolupracující firmy bez výrazné hierarchizace

Kritikové: velké firmy nezanikají, mají velkou moc – mocné centrum x subdodavatelské periferie

Riziková společnost – Beck

Současný stav – dvojznačný:

Vynucená individualizace:

- 1) zbavení se dohledu sociálních skupin => větší sociální prostupnost
- 2) rychlejší mizení solidarity založené na stabilních identitách (národ, třída)

Vznik nových pružnější identit (nadetnických, transnárodních, transsociálních)

Riziková společnost – Beck

Ekologická rizika

- 1) ruší klasické rozvrstvení Sever x Jih, bohatí x chudí
- 2) stáváme se rovní (demokratičnost znečištění)
- 3) potřeba agendy, která jedná nadnárodně
(zřejmé již od 70. let 20. století)

➔ „globalita“ = stav vyjadřující představu, že uzavřené prostory (teritorium národního státu, teritorium vyspělých zemí atd. atd.) je dávno pasé (x globalizace = procesy převádějící moc národních států na nadnárodní aktéry – firmy, instituce)

Globalizace – Beck

8 důvodů proč vznikla globalita:

- 1) Zvyšující se expanze a hustota výměny mezinárodního obchodu
- 2) Permanentní informačně-komunikační revoluce.
- 3) Univerzálně prosazované nároky na lidská práva
- 4) Obrazové toky globálního kulturního průmyslu (film, klipy...)
- 5) Nadnárodní aktéři – jejich moc roste
- 6) Otázky globální chudoby
- 7) Globální ničení životního prostředí
- 8) Transkulturní konflikty v „domácím“ prostředí

(srov. Beck, 2007, 16–22)

Glokalizace – Roland Robertson

snaha pojmenovat dosud nepříliš zkoumaný jev – globální a lokální se prolínají, mísí a utvářejí nové identity!

GLOKALIZACE = GLOBÁLNÍ + LOKALIZACE

⇒ směsi kultur, kulturních vzorců, stylů chování (Afroameričané, čeští muslimové / vyznavači Hare Kršny, smíšená manželství)

⇒ změna v definici identity – Scott L. Pratt „border identities“ – „identity na rozhraní“

př. jevů

1) Univerzalizmus + partikularismus

technologie, banky (původně západní výtobytek) ~ islamizace, renacionalizace (Al-Káida, IRA)

Glokalizace – Roland Robertson

2) Spojení a fragmentace

= vznik nadnárodní společností a institucí – ty rozkládají národní, takže najednou jsou lidé spojováni s celým světem, ale rozdělovány v sousedství

možnost, že „přímá sousedství osiří, zatímco transkulturní sousedství vzkvétají...“
(Beck, 2007, 65)

3) Centralizace a decentralizace

= globalizace centralizuje moc, ale na druhou stranu umožňuje nový druh decentralizace (např. spotřebitelé z celého světa se mohou spojit a bojovat proti určité nadnárodní firmě)

př. Fair trade,

Omezení nákupu čokolády firem, které využívaly k pěstování kakaových bobů dětskou práci.

Globalizace – Beck

Omyly myslitelů o globalizaci:

- falešnost „metafyziky světového trhu“ – světový trh sám od sebe neosvobozuje, potřebuje právní prostředí (ostatně, generalizovaný trh mohl vzniknout jedině za přispění národního státu)
- nejedná se pouze o internacionalizaci vztahů, protože národní je rozpouštěno
- současná globalizace **není** nepolitickým procesem – neoliberalismus prosazuje novou nenárodní politiku, která zakrývá politická negativa takového uspořádání – virtuální plátcí daní, vyvážení pracovních míst

Globalizace – Beck

- nejedná se o lineární proces vedoucí k naprosto homogenní společnosti, vedle rozpadu národních a jiných celků, vznikají nové důrazy na lokální (viz globalizace výše) a takto nově pojaté lokální (glokální) může snadněji navázat úzký kontakt s lokalitou daleko od místa svého „domova“
- globalizace **nevede** pouze k negativním skutečnostem, globalita je nezvratný proces a katastrofické myšlení nám nepomůže, musíme analyzovat zcela novou skutečnost, využít pozitivních rysů a inteligentně se globalitě přizpůsobit →
POTŘEBA VZDĚLÁNÍ